

Kompetenční konflikty

Michal Mazanec
Nejvyšší správní soud
listopad 2015

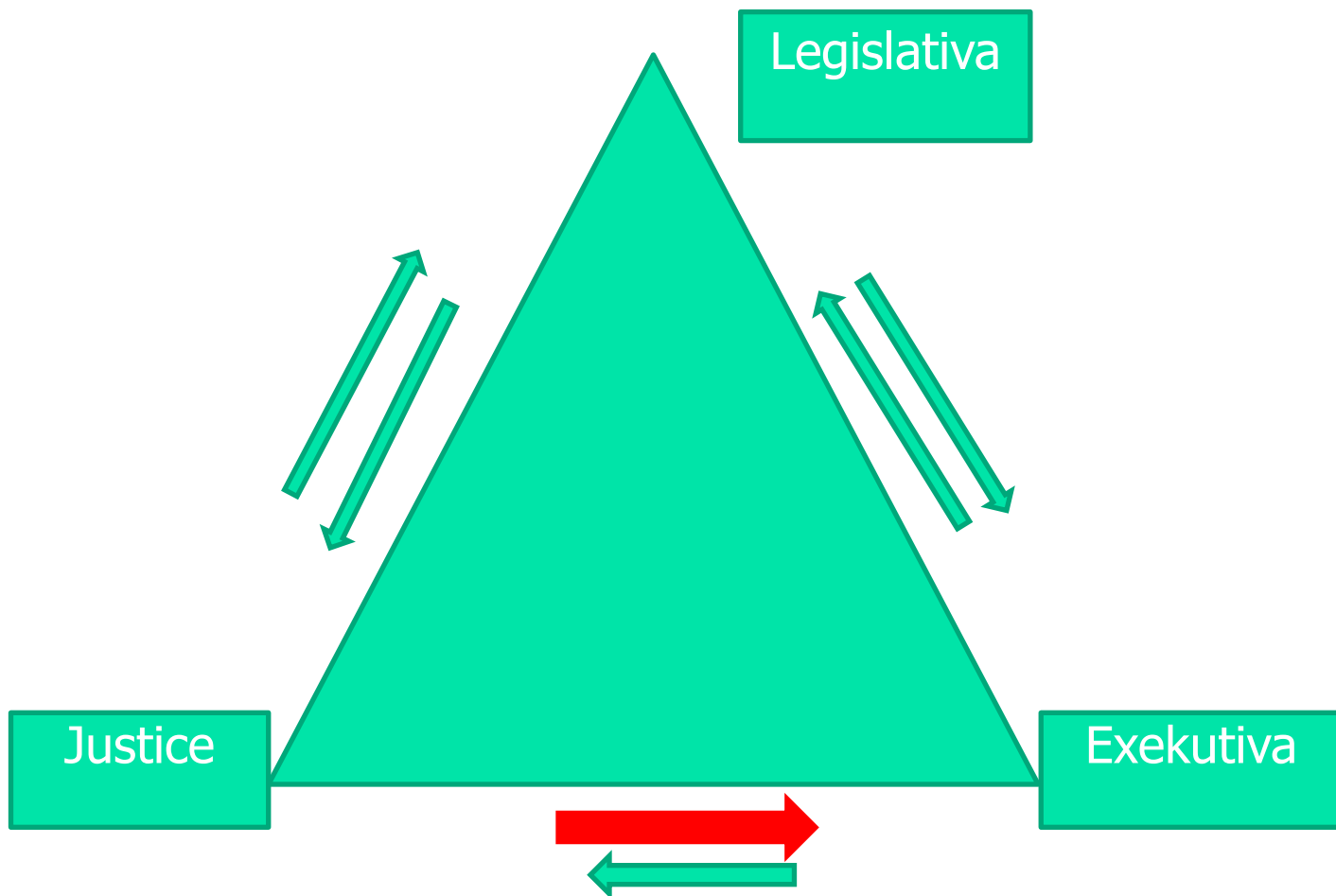

Obsah přednášky

- **I. Pojmy**
- **II. Historický vývoj řešení kompetenčních konfliktů**
- **III. Recentní a současný právní stav v ČR**
- **III.A kompetenční konflikty řešené Nejvyšším správním soudem**
- **III.B kompetenční konflikty řešené zvláštním senátem**
- **III.C kompetenční konflikty řešené Ústavním soudem**
- **IV. Doporučená literatura k tématu**
- **V. Právní předpisy**

Dělbá moci

I. Pojmy:

- působnost,
- pravomoc,
- příslušnost,
- kompetence.

I. Pojmy – trochu definic

- **Působnost:** (Věcná p.) jako okruh problematiky, kterou má orgán veřejné moci řešit, a to na určitém území (územní p.). Ve vymezené době (p. časová), případně vůči vymezeným osobám (p. osobní).
- **Pravomoc:** jako soubor mocenských (vrchnostenských) prostředků, které má orgán k dispozici, aby mohl svou působnost vykonávat (uložit pokutu, něco povolit, něco zakázat atp., v obvyklém chápání tedy vydat individuální nebo normativní právní akt).
- **Příslušnost:** institut práva procesního. Řeší otázku, který orgán z těch, které mají stejnou působnost (např. vydat stavební povolení), bude v konkrétním případě konat (působnost věcná, místní, funkční).

Ještě pojem „kompetence“

- *„kompetence jako vlastnost právních subjektů nebo orgánů spočívající v povinnosti nebo možnosti něco určitou formou konat“*
(Frumarová)
- Zahrnuje jak „působnost“ (v procesním smyslu „příslušnost“), tak pojem „pravomoci“
- „Kompetence“ je tedy pojem agregátní.

„Kompetenční spor“

- v procesních úpravách (řádech) terminologicky nejednotné:
- *„spor o příslušnost“*,
- *„spor o pravomoc“*,
- *„kompetenční spor“*,
- *„spor o rozsah kompetencí“*

Rozdělení kompetenčních konfliktů

- podle instituce, která je řeší
- 1) Nejvyšší správní soud
- 2) Zvláštní senát
- 3) Ústavní soud
- [4)] správní orgány

Rozdělení kompetenčních konfliktů

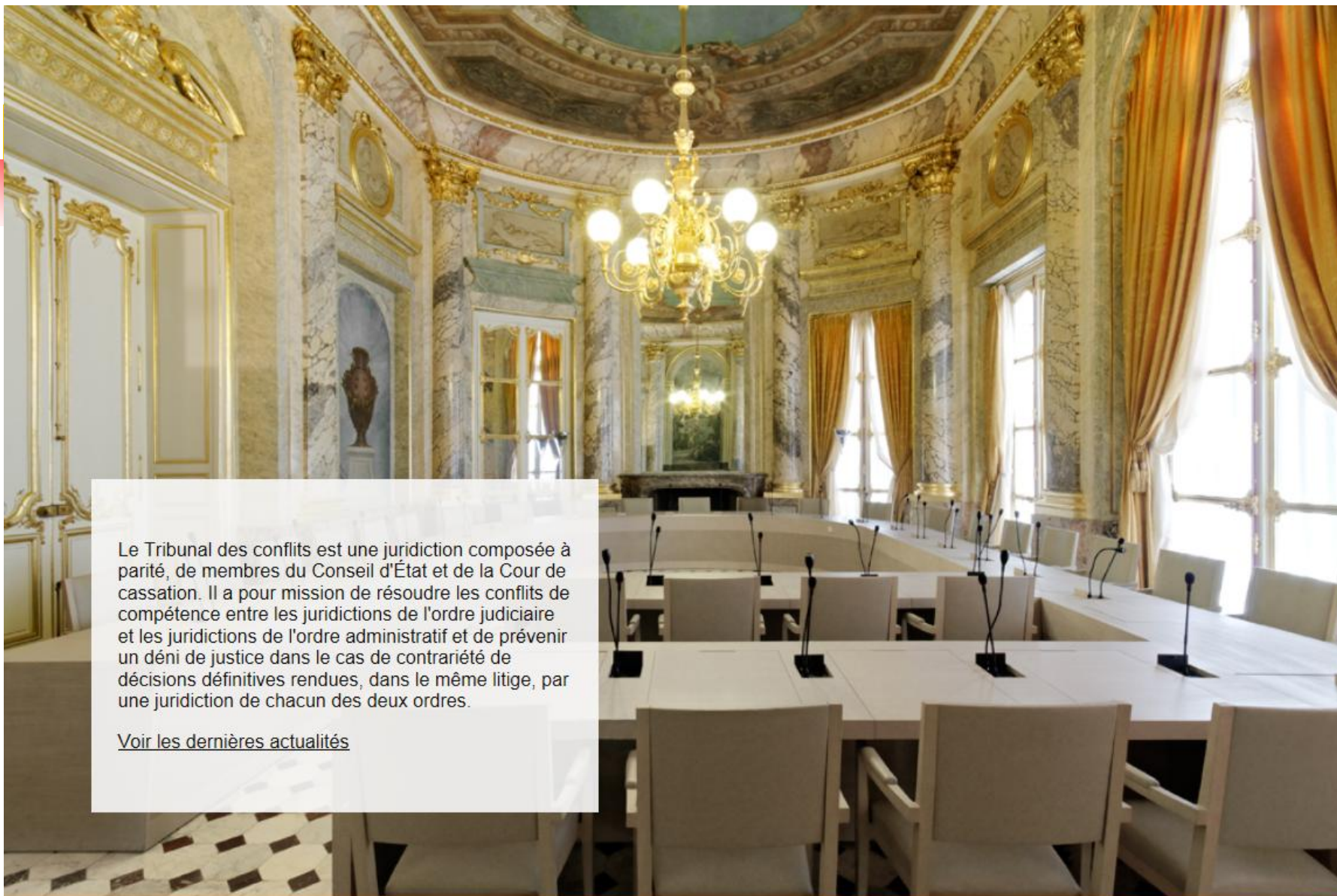
- podle typu
  - a) pozitivní (kladné, afirmativní, „jistivé“)
  - b) negativní (záporné)
- Proč kompetenční konflikty vznikají?

II. Historický vývoj

- A. Francouzská úprava:
  - I. separace (1790) Státní rada
  - II. separace (1873) Konfliktní tribunál
  - co s negativními konflikty?
- B. Řešení justičního státu
- C. Zřízení zvláštního orgánu

Le Tribunal des conflits est une juridiction composée à parité, de membres du Conseil d'État et de la Cour de cassation. Il a pour mission de résoudre les conflits de compétence entre les juridictions de l'ordre judiciaire et les juridictions de l'ordre administratif et de prévenir un déni de justice dans le cas de contrariété de décisions définitives rendues, dans le même litige, par une juridiction de chacun des deux ordres.

[Voir les dernières actualités](#)

II. Vývoj (Předlitavsko 1.)

- Doba dřevní, absolutistická
- 1792 ministerský výnos (rozhoduje správa)
- Dvorní dekret 1820 („koncertační“ řízení),
Oberste Justizstelle
- 1848 Nejvyšší soud
- 1850 smíšený senát (nevznikl)
- 1861 únorová ústava: Státní rada
(nerealizováno)

II. Vývoj (Předlitavsko 2.)

- Prosincová ústava 1867
- Správní soudní dvůr (č. 144/1867 ř. z.)
- Říšský soud (č. 143/1867 ř. z.)
- čl. 1: *„K rozhodování při kompetenčních konfliktech a ve sporných záležitostech veřejného práva se zřizuje pro království a země, zastoupené v říšské radě, říšský soud.“*
- Tři druhy kompetenčních konfliktů

II. Vývoj (Předlitavsko 3.)

- **zákon č. 37/1876 ř. z.**, *jímžto se ustanovuje, kdo má rozhodovati v příčině sporů vzešlých o kompetenci mezi správním soudem a řádnými soudy a mezi správním soudem a soudem říšským.*
- 1) říšský soud
- 2) zvláštní senát (4 + 4 + 1)

37.**Zákon, daný dne 22. října 1875,**

jímžto se ustanovuje, kdo má rozhodovati v příčině sporů, vzešlých o kompetenci mezi správním soudem a řádnými soudy a mezi správním soudem a soudem říšským, čímž se z části změní zákon základní státní, daný dne 21. prosince 1867 (č. 143 zák. říšsk.).

S přivolením obojí sněmovny rady říšské vidí se Mi naříditi takto:

§. 1.

Vzejde-li spor o kompetenci mezi správním soudem a řádnými soudy, náleží o něm rozhodovati soudu říšskému.

Návrh, aby takový spor byl rozhodnut, učiněn buď u soudu říšského.

§. 2.

Vzejde-li spor o kompetenci mezi správním soudem a soudem říšským, přísluší o něm rozhodovati senátu, složenému ze čtyř členů každého soudu, jemuž předsedá president nejvyššího soudu nebo jeho náměstek. Členy tohoto senátu ustanoví v každém případě zvláště presidia obapolná.

Návrh, aby takový spor byl rozhodnut, učiněn buď u presidenta nejvyššího soudu.

Řízení před tímto senátem jest veřejné a ústní.

§. 3.

Návrh, aby některý takový spor byl rozhodnut, učiněn buď dle toho, zdali obě strany si kompetenci přivlastňují nebo ji obě strany odmítají, od nejvyššího správního úřadu anebo od strany, již se dotýče. Na žádosti od strany podané podepsán buď advokát.

§. 4.

Tento zákon nabude moci toho dne, kterého správní soud počne úřadovati.

§. 5.

Veškerému ministerstvu uloženo jest, aby tento zákon ve skutek uvedlo.

V Gedelově, dne 22. října 1875.

František Josef m. p.

Auersperg m. p.   **Lasser** m. p.   **Stremayr** m. p.   **Glaser** m. p.
Unger m. p.   **Chlumecky** m. p.   **Pretis** m. p.   **Horst** m. p.
Ziemialkowski m. p.   **Mannsfeld** m. p.

II. Vývoj (I. ČSR)

- „Listopadový zákon“ č. 3/1918 Sb. z. a n.
- tři funkce zákona
- rozdělení kompetenčních konfliktů mezi Nejvyšší správní soud a zvláštní senát (3+3+1)

II. Vývoj (poválečný)

- „ústava 9. května“ č. 150/1948 Sb.
- § 137
- (1) Pro celé území Československé republiky jsou zřízeny:
  - 1. nejvyšší soud;
  - 2. nejvyšší vojenský soud;
  - 3. správní soud.
- (2) Složení, organizaci a působnost těchto soudů, jakož i řízení před nimi upravuje zákon.
- § 138
- (1) Soudnictví je ve všech stolicích odděleno od správy.
- (2) Řešení sporů o příslušnost mezi soudy a správními orgány upravuje zákon.

II. Vývoj (poválečný)

- ú. z. **č. 64/1952 Sb.**, o soudech a prokuratuře (není správní soud)
- zákon **65/1952 Sb.**, o prokuratuře:
- *§ 18*
- *(1) Platnosti pozbývají všechny předpisy, které upravují věc, na niž se vztahuje tento zákon; dále pozbývá platnosti zákon č. 270/1949 Sb., o finančních prokuraturách.*
- *(2) Zrušeny jsou všechny předpisy o správním soudu.*

II. Vývoj (1952-1992)

- ú. z. o čsl. federaci (č. 143/1968 Sb.)

- Čl.88

- *Ústavní soud Československé socialistické republiky řeší kompetenční spory*

- *a) mezi orgány Československé socialistické republiky a orgány jedné nebo obou republik,*

- *b) mezi orgány obou republik.*

- ústavní soud federace (č. 91/1991 Sb.)

- Čl.4

- *Ústavní soud rozhoduje kompetenční spory*

- *a) mezi orgány České a Slovenské Federativní Republiky;*

- *b) mezi orgány České a Slovenské Federativní Republiky a orgány jedné nebo obou republik;*

- *c) mezi orgány České republiky a orgány Slovenské republiky.*

II. Vývoj (1992-2002)

- občanský soudní řád (do konce roku 2002):
  - *§ 8a*
  - *Spory o pravomoc*
  - *Vrchní soud rozhoduje spory o pravomoc mezi soudy a orgány státní správy; k řízení je příslušný vrchní soud, v jehož obvodu je sídlo orgánu státní správy, jehož se spor o pravomoc týká.*

III. Současná úprava

- Nejvyšší správní soud (§ 97 – 101 s. ř. s.) (sp. zn. „**Komp**“)
- Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (sp. zn. „**Konf**“)
- Ústavní soud (Ústava, zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu)

III.A Nejvyšší správní soud

- Soudní řád správní (§ 97)
- *(1) Soud rozhoduje kladný nebo záporný kompetenční spor, jehož stranami jsou*
  - *a) správní úřad a orgán územní, zájmové nebo profesní samosprávy, nebo*
  - *b) orgány územní, zájmové nebo profesní samosprávy navzájem, anebo*
  - *c) ústřední správní úřady navzájem.*

III.A NSS - Kompetenční žaloby

Rok	Nápad	Rozhodnuto věcně	Rozhodnuto procesně	Rozhodnuté v daném roce	Neskončené
2003	2	0	2	2	0
2004	3	0	3	1	0
2005	1	0	1	0	0
2006	4	2	2	2	0
2007	4	4	0	4	0
2008	6	2	4	7	0
2009	7	2	5	8	0
2010	7	3	4	5	0
2011	6	6	0	10	0
2012	3	1	2	2	0
2013	0	0	0	2	0
2014	2	1	0	0	1
2015	2	0	2	3	0
Celkem 2003-2015	47	21	25	46	1
	písm. a)	písm. b)	písm. c)	nelze zařadit	
	8	1	30	8	

III.B Zvláštní senát

- zákon č. 131/2002 Sb., § 1:
- *(1) Podle tohoto zákona se postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost (dále jen "pravomoc") vydat rozhodnutí, jehož stranami jsou*
  - *a) soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy,*
  - *b) soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví.*

III.B Zvláštní senát (exkurs 1.)

- *Prosincová ústava 1867, č. 144/1867 ř. z. Článek 15.*
- *(1) Kdykoli **úřadu správnímu** dle zákonů nyníjších nebo těch, které příště budou vydány, přísluší **rozhodovati v příčině odporujících sobě nároků osob soukromých**, může ten, kdož by tímto rozhodnutím ve svých právech soukromých vzal škodu, proti straně druhé řádným pořadem práva pomoci hledati.*
- *(2) Měl-li by se mimo to někde rozhodnutím nebo nějakým nařízením úřadu správního ve svých právech za zkrácena, má toho vůli, domáhati se práva svého před soudem správním ve veřejném a ústním řízení proti zástupci úřadu správního.*

III.B Zvláštní senát (exkurs 2.)

- Ústava 1920 (č. 121/1920 Sb. z. a n., :
- *§ 105*
- *(1) Ve všech případech, ve kterých **úřad správní** podle zákonů o tom vydaných rozhoduje **o nárocích soukromoprávních**, volno jest straně tímto rozhodnutím dotčené po vyčerpání opravných prostředků dovolávati se nápravy pořadem práva.*
- *(2) Podrobnosti upravuje **zákon**.*
- (byl to **zákon č. 217/1925 Sb. z. a n.**)

III.B Zvláštní senát

Rok	Nápad	Spory podle písm. a)	v %z celého nápadu	Jedním ze subjektů ČTÚ	ČTÚ v %z celého nápadu	Spory podle písm. b)	v %z celého nápadu	Jiné nejasné	Rozhodnuté v daném roce	v %proti nápadu toho roku	Neskončené
2003	125	104	83%	64	51%	21	17%	0	70	56%	0
2004	111	50	45%	34	31%	60	54%	1	124	112%	0
2005	137	22	16%	12	9%	115	84%	0	130	95%	0
2006	41	12	29%	3	7%	26	63%	3	65	159%	0
2007	47	13	28%	5	11%	31	66%	3	47	100%	0
2008	131	107	82%	100	76%	23	18%	1	126	96%	0
2009	127	111	87%	107	84%	15	12%	1	123	97%	0
2010	84	71	85%	65	77%	12	14%	1	90	107%	0
2011	104	95	91%	89	86%	9	9%	0	101	97%	0
2012	68	60	88%	46	68%	7	10%	1	76	112%	0
2013	40	33	83%	26	65%	7	18%	0	46	115%	0
2014	32	22	69%	11	34%	9	28%	1	25	78%	1
2015	31	19	61%	14	45%	9	29%	3	37	119%	17
%průměr			65%		50%		32%			103%	
Celkem 2003-2015	1078	719		576		344		15	1060		18

III.C Ústavní soud

- Ústava (č. 1/1993 Sb.), čl. 87:
  - **(1)** *Ústavní soud rozhoduje*
  - (...)
  - **k)** *spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřísluší-li podle zákona jinému orgánu.*
  - (...)
  - **(3)** *Zákon může stanovit, že **namísto** Ústavního soudu rozhoduje **Nejvyšší správní soud***
  - **a)** *o zrušení právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu se zákonem,*
  - **b)** *spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřísluší-li podle zákona jinému orgánu.*

IV. Literatura k tématu (1)

- Jiří **Pražák**: Spory o příslušnost mezi soudy a úřady správními (díl I. 1883, díl II. 1886)
- Jiří **Hoetzel**, Václav **Hora**: Kompetenční konflikty (Slovník veřejného práva čsl., díl II., 1932, s. 251 a n.)
- Jan **Filip** a kol.: Ústava České republiky, Linde, Praha 2010, s. 1060, s. 1157 aj.
- Luboš Jemelka, Jitka **Zavřelová** a kol.: Soudní řád správní. Komentář. C. H. Beck, Praha 2013, s. 810 a n. (kompetenční žaloby), s. 1051 a n. (zvláštní senát)
- Lukáš **Potěšil** a kol.: Soudní řád správní. Komentář. Leges, Praha 2014, s.909 a n.
- Dušan Hendrych, Vladimír **Mikule** a kol.: Správní právo, 8. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, s. 559 a n., s. 579 a n., s. 593 a n.

IV. Literatura k tématu (2)

- časopisecky z poslední doby zejména:
  - Kateřina Frumarová: Kompetenční spory rozhodované Nejvyšším správním soudem, *Správní právo* 6/2013, s. 313 a n.
  - Olga Pouperová: Kompetenční spory ústředních správních úřadů (in: *Aktuální otázky správního soudnictví*, sborník, Leges, Praha 2012.
  - Olga Pouperová: Ústřední správní úřady - formální, nebo materiální pojetí? *Právník* č. 1/2013, s. 72 a násl.
  - a mnohé jiné, odkázané v knižních titulech shora

V. Právní předpisy (1):

- **prosincová ústava**, zejména základní zákon státní č. 143/1867 ř. z., o zřízení Říšského soudu, č. 144/1867 ř. z. o moci soudcovské.
- zákon **č. 44/1869 ř. z.**, jenž se týče organizace soudu říšského, řízení před ním a vykonávání jeho nálezů.
- říjnový zákon (zákon **č. 36/1876 ř. z.**), o zřízení správního soudního dvora
- zákon **č. 37/1876 ř. z.**, o kompetenčních sporech

V. Právní předpisy (2):

- zákon č. 3/1918 Sb. z. a n., o nejvyšším správním soudě a o řešení kompetenčních konfliktů
- Ústava ČSR (121/1920 Sb. z. a n.), § 96 aj.
- občanský soudní řád (č. 99/1963 Sb., ve znění účinném od 1992 do 2002), § 8a, § 244 a násl.
- Ústava České republiky (ú. z. č. 1/1993 Sb.), zejm. čl. 87
- Zákon o Ústavním soudu (č. 182/1993 Sb.), § 120 a n.
- Soudní řád správní (č. 150/2002 Sb., zejm. § 97 a násl.)
- Zákon č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů

www.nssoud.cz

